

content/plugins/revslider/includes/operations.class.php on line 2030

Warning: "continue 2" targeting switch is equivalent to "break 2". Did you mean to use "continue 3"? in `/home/debtfree/public_html/wp-content/plugins/revslider/includes/operations.class.php` on line 2862

Τα Μνημόνια στην Ελλάδα: Το ιστορικό μιας συμμόρφωσης

Τα Μνημόνια στην Ελλάδα: Το ιστορικό μιας συμμόρφωσης

Δρ Μάνος Τάκας

Μέλος Εργαστηρίου Πειραματικής Κοινωνικής Ψυχολογίας, ΠΑΝΤΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ, Διδάσκων Κοινωνικής και Πολιτικής Ψυχολογίας, City Unity College

This project is co-funded by the European Union and is part of the Citizens of Financial Justice Network. The contents of this paper are the sole responsibility of Debt Free Project and can under no circumstances be regarded as reflecting the positions of the European Union.

Μάνος Τάκας

Μέλος Εργαστηρίου Πειραματικής Κοινωνικής Ψυχολογίας, ΠΑΝΤΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ

Διδάσκων Κοινωνικής και Πολιτικής Ψυχολογίας, City Unity College

Σχεδόν εννέα χρόνια μετά την υπογραφή του πρώτου Μνημονίου, η ελληνική πραγματικότητα φαίνεται να έχει αφομοιώσει την πολιτική των Μνημονίων. Τα μέτρα θεωρούνται δεδομένα και αναμενόμενα, η ανασφάλεια σε συλλογικό επίπεδο παραμένει, ενώ σε κοινωνικό επίπεδο η «εποχή των Μνημονίων» φαίνεται να είναι τόσο μακρινή όσο και ακόμα επώδυνη. Η μελέτη του πολιτικού λόγου αναφορικά με την ψήφιση των τριών Μνημονίων αποτελεί μια ενδιαφέρουσα μελέτη στη διαχρονία, καθώς αποκαλύπτονται πολιτικές μεταστροφές και επικοινωνιακές τακτικές, αλλά κυρίως υπογραμμίζει τις διαδικασίες συμμόρφωσης του ελληνικού πολιτικού συστήματος με τις ευρωπαϊκές επιταγές. Πιο συγκεκριμένα, ενώ η ΝΔ καταψήφισε το πρώτο Μνημόνιο, ψήφισε υπέρ του δεύτερου και του τρίτου Μνημονίου, ο ΛΑΟΣ υπερψήφισε το πρώτο Μνημόνιο και καταψήφισε το δεύτερο, ενώ ο

Οι πολιτικοί δρώντες αποζητούν την αύξηση της σφαίρας πολιτικής τους επιρροής και την εμπέδωση και διάχυση των πολιτικών τους ερμηνευτικών πλαισίων. Η διαδικασία αυτή έχει αποτυπωθεί από τους Burton και Shea (2003:4) ως «λογική της εκστρατείας» (campaignmode), όπου κάθε πολιτικός δρών αποζητά τη συγκρότηση της βέλτιστης διαδικασίας, που συνδυάζει την εγγενή θέληση για νίκη στις εκλογές με τον στρατηγικό στοχασμό, με στόχο την αύξηση των πιθανοτήτων της εκλογικής νίκης και εξ αυτού της αύξησης της πολιτικής του επιρροής. Προσεγγίζοντας την άσκηση πολιτικής ρητορικής ως επικοινωνιακή διαδικασία με αξιώσεις εγκυρότητας και αιτήματα απόσπασης συναίνεσης, αντλείται από την κοινωνιοψυχολογική γραμματεία η σχετική εμπειρία αναφορικά με τη μελέτητων διαδικασιών σύγκρουσης και πειθούς και έτσι αποκαλύπτονται δύο προσεγγίσεις στην έννοια της σύγκρουσης. Από τη μια αποτυπώνονται θεωρίες οι οποίες αποζητούν την αποφυγή της σύγκρουσης, είτε την επίλυσή της, ώστε να διατηρηθεί η ισορροπία, η σταθερότητα και η συνοχή του κοινωνικού ιστού. Σε αυτή την κατηγορία, ενδεικτικά, εμπεριέχεται η θεωρία της γνωστικής ισορροπίας του Heider (1946), όπου αναφέρεται στη διαδικασία εξισορρόπησης των γνωστικών στοιχείων, η θεωρία της γνωστικής ασυμφωνίας του Festinger (1954), όπου αποτυπώνεται η ανάγκη «γεφύρωσης» του χάσματος μεταξύ δύο γνωστικά ασύμφωνων φαινομένων, η θεωρία της ψυχολογικής αναδραστικότητας του Brehm (1966), όπου υπογραμμίζεται ότι όταν περιορίζεται η υποκειμενική εμπειρία της ελευθερίας ενός ατόμου, τότε το άτομο αντιδρά στην προσπάθειά του να ανακτήσει την χαμένη ελευθερία και η θεωρία της υποταγής στην αυθεντία του Milgram (1974), όπου αποδείχθηκε η εθελούσια πρόκληση πόνου εάν αυτό ζητηθεί από μια «αυθεντία». Στον αντίποδα, θεωρίες όπως η κοινωνική διαφοροποίηση (Lemaine, 1966) και κυρίως οι έρευνες των Παπαστάμου και Μιούνου (1983), Perez και Mugny (1993) και Παπαστάμου (1989) αναφορικά με την κοινωνική επιρροή, έθεσαν τις βάσεις για την «ανάγνωση» της σύγκρουσης ως επιρροή και καινοτομία. Στη συγκεκριμένη μελέτη η έννοια της σύγκρουσης διερευνάται υπό τις διαδικασίες επιρροής και πειθούς.

Ενώ υπάρχει πληθώρα βιβλιογραφίας αναφορικά με τις επικοινωνιακές διαστάσεις της πλαισίωσης και της πειθούς (Falk&Scholz, 2018· Stiff&Mongeau, 2016· Abell, Stokoe&Billig, 2004) υπάρχει λιγότερη επικέντρωση σε ζητήματα ορισμού και μελέτης της πειθούς υπό όρους επιρροής και συμμόρφωσης. Ο Kelman (1958) θεωρώντας ότι ένας βασικός στόχος ενός επικοινωνιακού πολιτικού μηνύματος είναι η αλλαγή στάσεων σε συλλογικό και ατομικό επίπεδο συγκρότησε μια τυπολογία κοινωνικής συμμόρφωσης, η οποία αποτελείται από τρία στάδια.

Πρώτον, η ενδοτικότητα, όπου ένα άτομο δέχεται την επιρροή καθώς ελπίζει σε μια θετική αντίδραση από ένα άλλο άτομο ή σύνολο χωρίς απαραίτητα ο ίδιος να αποδέχεται ουσιαστικά το μήνυμα. Σε περίπτωση πραγματικής εσωτερικής αλλαγής, που σημαίνει ότι η συμπεριφορά παρατηρείται και εν απουσία επιτήρησης, τότε ενεργοποιούνται διαδικασίες μεταστροφής (Moscovici, 1976). Η ενδοτικότητα τείνει να συνδέεται με σχέσεις ισχύος, θεωρώντας ότι η ισχύς είναι ο έλεγχος της συμπεριφοράς, μέσω κυριαρχίας, που προκαλεί ενδοτικότητα και υποταγή (Hornsey, Spears, Cremers&Hogg, 2003· Jost&Major, 2001). Εξ αυτών, εάν η ελληνική πολιτική ρητορική αναγνωρίζει τη διαδικασία των Μνημονίων ως επιβεβλημένη και μη διαπραγματεύσιμη, αναγνωρίζει την κυριαρχική ισχύ του Μηχανισμού Στήριξης και της Ευρώπης και τη δυνατότητά τους να παρέμβουν άμεσα στη χάραξη πολιτικής στρατηγικής της Ελλάδας.

Δεύτερον, η ταύτιση, αναφέρεται όταν το άτομο αποδέχεται την επιρροή καθώς αναμένει ότι θα δημιουργηθεί μια ικανοποιητική αυτοπροσδιοριζόμενη σχέση του ατόμου με ένα άλλο άτομο ή μια άλλη ομάδα. Αυτή η σχέση δύναται να λάβει την μορφή της κλασσικής ταύτισης, όπου το άτομο αναλαμβάνει τον ρόλο κάποιου άλλου ατόμου, ή τη μορφή του αμοιβαίου ρόλου, όπου το άτομο αποδέχεται τη σχέση ενώ το περιεχόμενο παραμένει δευτερεύουσας σημασίας (Kelman, 1958). Υπό αυτή την προσέγγιση η φιλομνημονιακή ρητορική επικεντρώνεται στη σχέση της εγχώριας πολιτικής σκηνής υπό όρους ευθυγράμμισης με την ευρωπαϊκή και θέτει αυτή τη σχέση ως προτεραιότητα, ασχέτως περιεχομένου.

Τρίτον, η εσωτερικευση παρατηρείται όταν το άτομο αποδέχεται την επιρροή καθώς η προτεινόμενη συμπεριφορά, οι ιδέες και

καταρρευσης σε περιπτωση μη υπερψηφισης του μνημονιου.

Μεθοδολογία

Η παρούσα ανάλυση αποτελεί μέρος μιας ευρύτερης ανάλυσης του κοινοβουλευτικού λόγου και πιο συγκεκριμένα αναφορικά με τις κοινοβουλευτικές συζητήσεις και για τα τρία Μνημόνια στην Ελλάδα. Χρησιμοποιώντας τη μέθοδο Reinert () απεικονίστηκαν οι κλάσεις κάθε κοινοβουλευτικής συζήτησης. Η συγκεκριμένη μέθοδος επιτρέπει την ποσοτικοποίηση ποιοτικών κατηγοριών και τη στατιστική μελέτη τους. Έτσι, σε κάθε κλάση αναφέρεται η στατιστικά σημαντική κατηγορία ενώ παράλληλα δίνεται η δυνατότητα εξαγωγής τυπικών αποσπασμάτων βάσει αθροιστικού χ^2 , του οποίου η τιμή αναφέρεται σε κάθε τυπικό απόσπασμα και υπολογίζεται βάσει του αθροίσματος κάθε στατιστικά σημαντικής λέξης σε κάθε απόσπασμα καθώς και της συνεισφοράς των στατιστικά σημαντικών λεκτικών επιλογών. Η παρούσα ανάλυση επικεντρώνεται στο πώς κατασκευάστηκαν ρητορικά το Χρέος και η Ευρώπη, σε μια προσπάθεια ερμηνείας του τρόπου με τον οποίο το ελληνικό πολιτικό σύστημα εσωτερίκευσε την εξωτερική κατασκευή «Μνημόνιο».

Ευρήματα

Μνημόνιο 1: «Η Ευρώπη»

Η κλάση «Ευρώπη» καταλαμβάνει το 25,1% των κοινοβουλευτικών πρακτικών αναφορικά με την ψήφιση του πρώτου Μνημονίου και αποτελεί την μεγαλύτερη σε έκταση κλάση στη συγκεκριμένη κοινοβουλευτική συζήτηση, ενώ στατιστικά σημαντική κατηγορία είναι η ΝΔ ($p = 0,015$). Η κλάση περιλαμβάνει λέξεις και έννοιες, όπως αυτές καταγράφονται στην ταξινόμηση του υλικού στη συγκεκριμένη κλάση, που παραπέμπουν στη συγκρότηση της εικόνας της Ευρωπαϊκής Ένωσης, του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου και της ευρωζώνης, κατασκευάζει δηλαδή την εικόνα των «δανειστών» (βλ. Πίνακα 1).

Λέξη	χ^2	Τιμή p
Ευρωπαϊκή	120,57	$p < 0,0001$
Ευρώ	104,35	$p < 0,0001$
Ταμείο	102,44	$p < 0,0001$
Ένωση	80,57	$p < 0,0001$
Διεθνές	75,75	$p < 0,0001$
Νομισματικό	74,94	$p < 0,0001$
Διεθνούς	54,51	$p < 0,0001$
Ευρωπαϊκής	53,67	$p < 0,0001$
Νομισματικού	51,44	$p < 0,0001$
Έλλειμμα	50,01	$p < 0,0001$

Οι λεκτικές επιλογές, όπως απεικονίζονται στον ανωτέρω πίνακα, υπογραμμίζουν τη σχέση του πολιτικού συστήματος με την ευρύτερη έννοια της Ευρώπης και των ευρωπαϊκών δομών. Από την τιμή χ^2 διαφαίνεται η συγκρότηση της εικόνας και των λειτουργιών της Ευρωπαϊκής Ένωσης καθώς και η διαλεκτική ανάμεσα στην Ευρώπη και την πορεία της ελληνικής οικονομίας.

Πίνακας 1: Πίνακας στατιστικής σημαντικότητας λεκτικών επιλογών της κλάσης «Ευρώπη»

Για την περαιτέρω και πιο ενδελεχή μελέτη και νοηματοδότηση της κλάσης ακολουθούν τα πέντε πιο τυπικά αποσπάσματά της.

1. η συμφωνία **κυβέρνησης διεθνούς νομισματικού ταμείου και ευρωπαϊκής ένωσης** αποτελεί μια λαιμητόμο για τα εργατικά

2. και αναφέρομαι στην εκχώρηση **αρμοδιοτήτων** άσκησης και επιβολής **οικονομικής και κοινωνικής πολιτικής** στο **διεθνές νομισματικό ταμείο** στα **όργανα** της **ευρωπαϊκής ένωσης** και στην **ευρωπαϊκή κεντρική τράπεζα** είναι πρωτοφανές για τα κοινοβουλευτικά **χρονικά** φαντάζομαι (Λαφαζάνης, Κοινοβουλευτικός Εκπρόσωπος ΣΥΡΙΖΑ, Τιμή: 584,49)

3. η νεολαία της λαϊκής οικογένειας για να αντιμετωπίσει μια βάρβαρη συνολική επίθεση διάρκειας για τουλάχιστον μια εικοσαετία όπως περιγράφεται στο μνημόνιο που φέρνεται προς κύρωση ανάμεσα στην **ελλάδα** και στην **τρόικα** την **ευρωπαϊκή ένωση** την **ευρωπαϊκή κεντρική τράπεζα** και το **διεθνές νομισματικό ταμείο** (Καραθανασόπουλος, Ειδικός Αγορητής ΚΚΕ, Τιμή, 547,97)

4. είναι προφανές και έχει ομολογηθεί **ανεξάρτητα** από τους ισχυρισμούς που θα προβληθούν εδώ ότι έχουμε μπροστά μας με αυτό το νομοσχέδιο στην πραγματικότητα μία διεθνή συμφωνία ανάμεσα στην κυβέρνηση **το διεθνές νομισματικό ταμείο** την **ευρωπαϊκή ένωση** και την **ευρωπαϊκή κεντρική τράπεζα** όπου παραχωρούνται επιπλέον αρμοδιότητες (Παφίλης, Κοινοβουλευτικός Εκπρόσωπος ΚΚΕ, Τιμή: 546,86)

5. και ξέρει πολύ καλά κύριε υπουργέ ότι οι **όροι δανεισμού** από τον **μηχανισμό στήριξης** στον οποίο βάλατε και **το διεθνές νομισματικό ταμείο** έχουν ένα **επιτόκιο** πολύ **μεγαλύτερο** από αυτό που δανείζονται τα κράτη από την **ευρωπαϊκή κεντρική τράπεζα** (Τζίμας, Βουλευτής ΝΔ, Τιμή: 523,84)

Από τα ανωτέρω τυπικά αποσπάσματα διαφαίνεται η ισχυρή αντί-μνημονιακή στάση του ΚΚΕ και του ΣΥΡΙΖΑ. Το ΚΚΕ, πλαισιώνει τη συμφωνία της κυβέρνησης με το ΔΝΤ και την ΕΕ υπό όρους «λαιμητόμου για τα εργατικά και κοινωνικά δικαιώματα», ενώ παράλληλα θεωρεί ότι εκχωρούνται επιπλέον αρμοδιότητες σε διεθνή όργανα (ΤΑ:1). Η συμφωνία με τα διεθνή αυτά όργανα, ΔΝΤ, ΕΕ και ΕΚΤ, θα οδηγήσουν σε μια επίθεση διάρκειας (ΤΑ: 3,4). Στο ίδιο ρητορικό μοτίβο βρίσκεται και το ΣΥΡΙΖΑ, ο οποίος υπογραμμίζει την πρωτοφανή επιβολή οικονομικής και κοινωνικής πολιτικής καθώς και την εκχώρηση αρμοδιοτήτων στην ΕΕ, το ΔΝΤ και την ΕΚΤ. Τα δύο κόμματα, επομένως, της Αριστεράς κινήθηκαν στο ίδιο ρητορικό μοτίβο. Το τυπικό απόσπασμα της ΝΔ διαθέτει έναν πιο οικονομοτεχνικό χαρακτήρα, καθώς επικεντρώνεται στους όρους δανεισμού από την Ευρώπη και δεν επικεντρώνεται στις κοινωνικές επιπτώσεις, σκιαγραφώντας έτσι μια ιδεολογική διαιρετική τομή. Έτσι, η Ευρώπη συγκροτείται υπό όρους οικονομικών ερμηνευτικών σχημάτων, θεωρώντας ότι αποτελεί αποκλειστικά ένα κέντρο λήψης οικονομικών αποφάσεων και επιπτώσεων.

Μνημόνιο 2: «Το Χρέος»

Η συγκεκριμένη περιλαμβάνει λέξεις και έννοιες, οι οποίες παραπέμπουν στη συγκρότηση της έννοιας του χρέους και αποτελεί τη μεγαλύτερη σε έκταση κλάση της κοινοβουλευτικής συζήτησης για την ψήφιση του δεύτερου Μνημονίου, καλύπτοντας το 25% των λεκτικών επιλογών των πολιτικών πρωταγωνιστών στην κοινοβουλευτική αυτή συζήτηση. Οι στατιστικά σημαντικές

«εργασία» ($\chi = 40,70, p < 0,0001$), τις «συντάξεις» ($\chi = 33,91, p < 0,0001$), την «κρίση» ($\chi = 30,02, p < 0,0001$) και τις «επιπτώσεις» ($\chi = 27,24, p < 0,0001$).

Λέξη	χ^2	Τιμή p
Χρέους	85,36	p < 0,0001
Χρέος	80,75	p < 0,0001
Μείωση	73,02	p < 0,0001
Δημόσιο	48,60	p < 0,0001
Χώρες	46,27	p < 0,0001
Μισθούς	42,58	p < 0,0001
ΑΕΠ	42,33	p < 0,0001
Εργασίας	40,70	p < 0,0001
Συντάξεις	35,91	p < 0,0001
Ταμείου	33,20	p < 0,0001

Πίνακας 2: Πίνακας στατιστικής σημαντικότητας λεκτικών επιλογών κλάσης «το Χρέος»

Η σύνδεση του χρέους με τις έννοιες αυτές αναδεικνύει τόσο τη συγκρότησή του υπό όρους φόβητρου, ότι δηλαδή το χρέος απειλεί τον παραγωγικό ιστό της χώρας, ενώ παράλληλα η μείωσή του συνεπάγεται ανταγωνιστικότητα, αύξηση εισοδημάτων και εξασφάλιση πόρων για συντάξεις και μισθούς. Για την ακριβέστερη, όμως, αποτύπωση της έννοιας του χρέους, καθώς και τη σύνδεσή του με άλλες έννοιες, ακολουθεί η ανάλυση των πέντε τυπικών αποσπασμάτων της κλάσης.

- πολύ **συνοπτικά** κυρίες και κύριοι βουλευτές το ναι στο **νέο πρόγραμμα** –και θα είμαι πολύ ειλικρινής αθροίζοντας θετικά και **αρνητικά σημαίνει πρώτον διαγραφή χρέους** 100 δισεκατομμυρίων **σαράντα** επτά ποσοστιαίων μονάδων του **αεπ** και **χρέος βιώσιμο** (Βενιζέλος, Υπουργός Οικονομικών, Τιμή: 348)
- αυτό είναι **αναγκαίο** για να αρχίσει η σταδιακή **μείωση** του **δημόσιου χρέους** οι **μεταρρυθμίσεις** στο **δημόσιο τομέα** περιλαμβάνουν συντονισμένες δράσεις για τη ριζική **αναδιάρθρωση** της **δημόσιας διοίκησης** την αποτελεσματικότερη είσπραξη των **φορολογικών εσόδων** και την **αντιμετώπιση** της διαφθοράς (Παπαδήμος, Πρωθυπουργός, Τιμή: 328,59)
- με πιθανότητα το 2020 το **χρέος** να κινείται στο **επίπεδο** του **120%** του **αεπ** διπλάσιο από το **όριο** του συμφώνου **σταθερότητας** και ένα τρίτο πάνω από το σημερινό **μέσο επίπεδο χρέους** της **ευρωζώνης** (Βενιζέλος, Υπουργός Οικονομικών, Τιμή: 292,62)
- η πρόοδος που σημειώθηκε κατά τα **προηγούμενα** δύο χρόνια στην **αποκατάσταση** της **δημοσιονομικής σταθερότητας** και της **διεθνούς ανταγωνιστικότητας** είναι σημαντική το **πρωτογενές δημόσιο έλλειμμα** μειώθηκε από 24 δισεκατομμύρια **ευρώ** σε 5 δισεκατομμύρια **ευρώ** δηλαδή **μείωση** που αντιστοιχεί σε οκτώ εκατοστιαίες **μονάδες** του ακαθάριστου εγχώριου προϊόντος (Παπαδήμος, Πρωθυπουργός, Τιμή: 289,07)
- πλήρη** απώλεια του χαρτοφυλακίου των **ασφαλιστικών ταμείων** –γιατί η **διαγραφή** μεγαλύτερου **χρέους** σημαίνει και **διαγραφή χρέους** από τα ασφαλιστικά ταμεία **διαγραφή** δηλαδή

Υπουργό Οικονομικών. Και οι δύο πολιτικοί πρωταγωνιστές προσεγγίζουν την έννοια του «χρέους» με μια οικονομοτεχνική ρητορική, εμμένοντας στα «θετικά» του Μνημονίου αναφορικά με το χρέος. Πιο συγκεκριμένα, το Μνημόνιο θα οδηγήσει σε διαγραφή του χρέους 100 δισεκατομμυρίων ευρώ (ΤΑ:1), μειώνοντας έτσι σταδιακά το δημόσιο χρέος (ΤΑ:2), θα αποκαταστήσει τη δημοσιονομική σταθερότητα και τη διεθνή ανταγωνιστικότητα (ΤΑ:4) και παράλληλα προβλέπεται η ριζική αναδιάρθρωση της δημόσιας διοίκησης με μεταρρυθμίσεις στον δημόσιο τομέα (ΤΑ:1). Καθώς δεν παρατηρούνται διαφοροποιήσεις στη ρητορική του κ. Παπαδήμου και του κ. Βενιζέλου, το «Χρέος» παρουσιάζεται ως απειλή, ως φόβητρο, του οποίου η διόγκωση οδηγεί σε χρεοκοπία, με μοναδική λύση την υπερψήφιση του δεύτερου Μνημονίου.

Μνημόνιο 3 – «Ευρώπη και Χρέος»

Οι έννοιες της Ευρώπης και του Χρέους στη συζήτηση για την ψήφιση του τρίτου Μνημονίου, έχουν συγχωνευθεί σε μια κλάση, η οποία καλύπτει μόλις το 16,9% του συνόλου της κοινοβουλευτικής συζήτησης. Στατιστικά σημαντική κατηγορία στη συγκεκριμένη κλάση αποτελεί το ΚΚΕ ($p < 0,0001$), ενδεχομένως λόγω του γεγονότος ότι ήταν ένα από τα δύο εναπομείναντα αντιμνημονιακά κοινοβουλευτικά κόμματα τα οποία άσκησαν κριτική όχι μόνο στη συγκυβέρνηση αλλά στην ίδια τη λογική των Μνημονίων.

Λέξη	χ^2	Τιμή p
Ένωση	73,42	$p < 0,0001$
Ευρωπαϊκή	67,82	$p < 0,0001$
Δημόσιο	63,37	$p < 0,0001$
Διεθνές	59,77	$p < 0,0001$
Ανάπτυξη	58,36	$p < 0,0001$
Χρέους	54,45	$p < 0,0001$
Χρέος	43,71	$p < 0,0001$
Ταμείο	43,71	$p < 0,0001$
Πλεονάσματα	43,42	$p < 0,0001$
Ευρωπαϊκής	39,95	$p < 0,0001$

Πίνακας 3: Πίνακας στατιστικής σημαντικότητας λεκτικών επιλογών κλάσης «Ευρώπη και Χρέος»

Ο ανωτέρω πίνακας αποτυπώνει τις στατιστικά σημαντικές έννοιες, όπως η «Ευρωπαϊκή» «Ένωση» ($\chi^2 = 67,82$, $p < 0,0001$ και $\chi^2 = 73,42$, $p < 0,0001$ αντιστοίχως), το «Δημόσιο» «Χρέος» ($\chi^2 = 63,37$, $p < 0,0001$ και $\chi^2 = 43,71$, $p < 0,0001$ αντιστοίχως), η «ανάπτυξη» ($\chi^2 = 58,36$, $p < 0,0001$), τα «πρωτογενή» «πλεονάσματα» ($\chi^2 = 38,48$, $p < 0,0001$ και $\chi^2 = 43,42$, $p < 0,0001$ αντιστοίχως) και η «κρίση» ($\chi^2 = 30,09$, $p < 0,0001$). Από τα ανωτέρω διαφαίνεται η σύνδεση όλων των, προηγούμενων ασύνδετων και κυρίαρχων, εννοιών που απασχόλησαν τους πολιτικούς δρώντες στις κοινοβουλευτικές συζητήσεις περί ψήφισης των προηγούμενων δύο Μνημονίων. Πλέον το πολιτικό σύστημα φαίνεται να έχει εσωτερικεύσει τη σύνδεση της παραμονής της χώρας στην Ευρωπαϊκή Ένωση με την πολιτική του Μνημονίου ως απαραίτητη προϋπόθεση για την ανάπτυξη και την αντιμετώπιση του δημοσίου χρέους.

1. νομικού πλαισίου στην ευρώπη ότι ο **ευρωπαϊκός μηχανισμός** διέπεται από το **ευρωπαϊκό δίκαιο** και

2. η **ευρωπαϊκή ένωση** το **διεθνές νομισματικό ταμείο** η **ευρωπαϊκή κεντρική τράπεζα** χρηματοδοτούν πάντα τις επιλογές τους που δεν είναι άλλες παρά τα **μονοπώλια** και οι στόχοι τους επιβάλλουν θεσμικά **μέτρα** που **εξυπηρετούν** σε βάθος τα συμφέροντά τους (Κουτσούμπας, Γ.Γ. ΚΚΕ, Τιμή: 336,76)
3. η **εργατική λαϊκή εξουσία** είναι η μόνη που μπορεί να πραγματοποιήσει την αποδέσμευση από την **ευρωπαϊκή ένωση** τη μονομερή **διαγραφή** του **χρέους** προς όφελος του λαού γιατί θα στηρίζει την **κοινωνική παραγωγή** με κίνητρο την **κοινωνική** ευημερία στην κοινωνικοποίηση των **μέσων παραγωγής** στον κεντρικό επιστημονικό πανεθνικό **σχεδιασμό** (Κουτσούμπας, Γ.Γ. ΚΚΕ, Τιμή: 330,96)
4. το ένα πρόβλημα ήταν τα τεράστια **δάνεια** που έπρεπε να αποπληρώσει την περίοδο 2015-2018 προς το **διεθνές νομισματικό ταμείο** και την **ευρωπαϊκή κεντρική τράπεζα** και τα τεράστια **πλεονάσματα 4-5%** ετησίως που όφειλε να παράγει προκειμένου να **εξυπηρετήσει** αυτά τα **δάνεια** (Σταθάκης, Υπουργός Οικονομίας, Τιμή: 320,35)
5. όλοι μαζί **ευρωπαϊκή ένωση** αμερικάνοι **διεθνές νομισματικό ταμείο** κυβερνήσεις όμιλοι για να φτιάχνουν **λαούς** φοβισμένους **λαούς** υποταγμένους γονατισμένους στο βωμό του κέρδους η τρομοκρατία είναι στο πετσί τους (Κουτσούμπας, Γ.Γ. ΚΚΕ, Τιμή: 290,48)

Το απόσπασμα με το μεγαλύτερο αθροιστικό χ^2 στα ανωτέρω τυπικά αποσπάσματα προέρχεται από τον κ. Τσίπρα, ο οποίος θεωρεί ότι το τρίτο Μνημόνιο αποτελεί ένα επιτυχημένο εγχείρημα, καθώς υπήρξε πλήρης θεσμική αναπλαισίωση της αναχρηματοδότησης του δημοσίου χρέους «κατοχυρώνοντας τα δικαιώματα της χώρας μας ως ισότιμου μέλους της ΕΕ» (ΤΑ:1). Η αντιθετική ρητορική προέρχεται από τον κ. Κουτσούμπα, ως Γενικό Γραμματέα του ΚΚΕ, ο οποίος επιτίθεται όχι απαραίτητα στην ίδια την Κυβέρνηση, αλλά στην ΕΕ, το ΔΝΤ και την ΕΚΤ, θεωρώντας ότι εξυπηρετούν τους στόχους και τα συμφέροντά τους (ΤΑ:2) και φοβίζουν και υποτάσσουν τους λαούς στον βωμό του κέρδους (ΤΑ:5).

Συμπεράσματα

Στην κοινοβουλευτική κοινοβουλευτική συζήτηση για το πρώτο Μνημόνιο η «Ευρώπη» ήταν η κυρίαρχη κλάση (25,1%) ενώ η έννοια του χρέους δεν απεικονίστηκε σε ξεχωριστή θεματική, καθώς το ελληνικό πολιτικό σύστημα βρισκόταν σε μια διαδικασία επεξεργασίας του ίδιου του Μνημονίου ως εξωτερική κατασκευή. Στην κοινοβουλευτική συζήτηση περί ψήφισης του δεύτερου Μνημονίου, το «Χρέος» αποτέλεσε μια ξεχωριστή κατασκευή και αποτέλεσε την κυρίαρχη κλάση (25%), καθώς θεωρήθηκε ότι η αντιμετώπιση του ελληνικού χρέους μέσω του δεύτερου Μνημονίου ήταν απαραίτητη προϋπόθεση για την παραμονή της χώρας στην Ευρώπη. Στην κοινοβουλευτική συζήτηση περί ψήφισης του τρίτου Μνημονίου η «Ευρώπη» και το «Χρέος» έχουν πια συγχωνευτεί στη δεύτερη μικρότερη σε έκταση κλάση (16,9%), υπογραμμίζοντας την πλήρη εσωτερικευση της λογικής των Μνημονίων στην ελληνική πολιτική πραγματικότητα και την πλήρη συμμόρφωση του ελληνικού πολιτικού συστήματος με τη νόρμα «Μνημόνιο = Ευρώπη», η οποία είχε ήδη συγκροτηθεί από την κοινοβουλευτική συζήτηση περί ψήφισης του πρώτου Μνημονίου.

Explorations in sociology, psychology, and cultural studies, 180.

Burton M.J. & Shea D.M. (2003). *Campaign Mode: Strategic Vision in Congressional Elections*. Lanham (MD): Rowman & Littlefield

Falk, E., & Scholz, C. (2018). Persuasion, influence, and value: Perspectives from communication and social neuroscience. *Annual review of psychology*, 69.

Festinger, L. (1954). A theory of social comparison processes. *Human Relations*, 7, 117-140.

Heider, F. (1946). Attitudes and cognitive organization. *The Journal of psychology*, 21(1), 107-112.

Hornsey, M. J., Spears, R., Cremers, I., & Hogg, M. A. (2003). Relations between high and low power groups: The importance of legitimacy. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 29(2), 216-227.

Jost, J. T., & Major, B. (Eds.). (2001). *The psychology of legitimacy: Emerging perspectives on ideology, justice, and intergroup relations*. CambridgeUniversityPress.

Kelman, H. C. (1958). Compliance, identification, and internalization three processes of attitude change. *Journal of conflict resolution*, 2(1), 51-60.

Moscovici, S. (1976). *Social influence and social change* (Vol. 10). AcademicPress.

Παπαστάμου, Σ., Μιούνη, Γκ. (1983). *Μειονότητες και εξουσία*. Αθήνα: Αλέτρι.

Παπαστάμου, Σ. (Επιμ.), (1989). *Σύγχρονες έρευνες στην κοινωνική ψυχολογία, Η κοινωνική επιρροή*. Αθήνα : Οδυσσέας.

Pérez, J.-A., Mugny, G. (Eds), (1993). *La théorie de l` élaboration du conflit*. Paris : DelachauxetNiestlé. Για την ελληνική μετάφραση βλ. Η θεωρία της επεξεργασίας της σύγκρουσης, Σ. Παπαστάμου, Α. Μαντόγλου (Επιμ.), (1996). Αθήνα : Οδυσσέας

Reinert, M. (1983). Une méthode de classification descendantehiérarchique : application à l`analyselexicale par context. *Les cahiers de l`analyse des données*, 8(2), p. 187-198

Stiff, J. B., & Mongeau, P. A. (2016). *Persuasivecommunication*. GuilfordPublications.

Categories: Blog, Τελευταία Νέα 18 Σεπτεμβρίου, 2019

Tags: [Επιστημονικές Έρευνες](#) [Έρευνες Debt Free](#)

ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΑ

ΕΠΟΜΕΝΑ

Αναπαραστάσεις του Τύπου για τα
Μνημόνια στην Ελλάδα. Ιδεολογικές
διαφοροποιήσεις και επαλληλίες

S&P: Οι προϋποθέσεις για αναβάθμιση της
Κύπρου

Related posts

Κρίση Χρέους – Μνημόνια:
Επιστροφή στον Μεσαίωνα για τον
κόσμο της εργασίας
3 Μαΐου, 2020

ΣΔΙΤ: Συμπράξεις Δημοσίου-
Ιδιωτικού Τομέα
24 Φεβρουαρίου, 2020

Η ενεχυρίαση της ελληνικής
δημόσιας περιουσίας σε ...έξι
μέτρα για χάρη των δανειστών
14 Φεβρουαρίου, 2020

Χρέος: Ένα παιχνίδι λέξεων
12 Φεβρουαρίου, 2020

Γιατί η ΕΚΤ βλέπει το “πρόβλημα”
να... χτυπάει στα νομίσματα
12 Φεβρουαρίου, 2020

Ολική διαγραφή χρεών και
ρευστοποίηση περιουσίας
8 Φεβρουαρίου, 2020

Αφήστε μια απάντηση

Your email address will not be published. Required fields are marked *

Το σχόλιό σας...

Email

Website

 Save my name, email, and website in this browser for the next time I comment. Δεν είμαι ρομπότreCAPTCHA
Απόρρητο - Όροι

Δημοσίευση σχολίου

Δημοφιλή Άρθρα

[Τα δάνεια της Επανάστασης του 1821: Το χρέος, ο εμφύλιος και οι «ληστρικοί» όροι](#) Η προσωρινή κυβέρνηση, το 1824 και το 1825, χτυπάει την...

105 views

[Η ενεχυρίαση της ελληνικής δημόσιας περιουσίας σε...έξι μέτρα για χάρη των δανειστών](#) Ακίνητα και μετοχές δημοσίων εταιρειών στο υπερταμείο (...)

57 views

Mainstream (Κυρίαρχη Άποψη)

[Δημόσιο χρέος και Εθνικές Εκλογές: Η περίπτωση της Ελλάδας](#)

31 Ιανουαρίου, 2020

[Δημόσιο χρέος και Οικονομική Ανάπτυξη](#)

31 Ιανουαρίου, 2020

[Δημόσιο χρέος και αποκρατικοποιήσεις στην Ελλάδα](#)

31 Ιανουαρίου, 2020

Alternative (Εναλλακτική Άποψη)

[Κρίση Χρέους – Μνημόνια: Επιστροφή στον Μεσαίωνα για τον κόσμο της εργασίας](#)

3 Μαΐου, 2020

[Χρέος: Ένα παιχνίδι λέξεων](#)

12 Φεβρουαρίου, 2020

[Κρίση δημόσιου χρέους στην Ελλάδα](#)

